

Årsrapport 2019

Exploateringsnämnden

Rapport från
stadsrevisionen

Nr 4, 2020

Dnr: 3.1.4-8/2020

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder och bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på stadsrevisionens hemsida, stad.stockholm/revision. De kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Till
Exploateringsnämnden

Årsrapport 2019

Revisorerna i revisorsgrupp 2 har avslutat revisionen av exploateringsnämndens verksamhet under 2019.

Brister finns bl.a. vad gäller dataskyddsförordningen, markanvisningar, konsultanvändning och prognos avseende investeringar.

Vi hänvisar i övrigt till bifogad årsrapport som revisorerna behandlade den 18 mars 2020. Rapporten överlämnas till exploateringsnämnden för yttrande senast den 30 juni 2020.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 2.

Ulf Fridebäck
Ordförande

Tomasz Czarnik
Sekreterare

Sammanfattning

I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionskontorets granskningar.

Verksamhet och ekonomi

Sammantaget bedöms att exploateringsnämnden har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar sig på att det verksamhetsmässiga resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten samt att lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts. Nämnden bedöms dock inte helt ha bedrivit verksamheten ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden redovisar ett utfall om -42,3 mnkr.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten inte har varit helt tillräcklig. Av genomförda granskningar framgår brister vad gäller dataskyddsförordningen, markanvisningar, investeringsverksamheten och konsultanvändning.

Vidare har inte nämnden förklarat avvikelserna inom investeringsverksamheten på ett helt tillfredsställande sätt. Nämnden behöver utveckla analyserna och kommentarerna avvikelser i tertiärrapporteringar, vilket revisionen har påpekat tidigare år. Detta eftersom det inte framgår tydligt varför det har skett avvikelser i förhållande till investeringsplanen. Det är också angeläget att nämnden i större omfattning åtgärdar de brister som revisorerna framfört i tidigare års granskningar.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har delvis vidtagit åtgärder utifrån revisorernas rekommendationer i föregående års granskningar. Det är angeläget att nämnden i större omfattning åtgärdar de brister som revisorerna framfört. Bland annat har nämnden inte förbättrat redovisning av utförda kontroller av byggherrar inför markanvisningsbeslut. Vidare återstår att genomföra uppdatering av nuvarande delegationsordning.

Innehåll

1.	Årets granskning	1
2.	Verksamhet och ekonomi	1
2.1	Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.2	Ekonomiskt resultat.....	3
3.	Intern kontroll	5
4.	Räkenskaper.....	7
5.	Uppföljning av tidigare års granskning	7

Bilagor

Bilaga 1 - Årets granskningar	8
Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer	14
Bilaga 3 – Bedömningskriterier	20

1. Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhet och ekonomi
- Intern kontroll
- Räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet för stadsrevisionen samt god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 3.

I rapporten redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionsårets granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i bilaga 1.

En uppföljning av i vilken utsträckning nämnden åtgärdat rekommendationer i tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i bilaga 2.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden våren 2019 i samband med genomgång av 2018 års granskning och avstämning inför år 2019.

Granskningsledare har varit Erik Skoog vid revisionskontoret och Peter Alm vid PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare redovisas om nämnden har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser samt haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Sammantaget bedöms att exploateringsnämnden har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar sig på

att det verksamhetsmässiga resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten samt att lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts. Nämnden bedöms dock inte helt ha bedrivit verksamheten ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden redovisar ett utfall om -42,3 mnkr. Bedömningen grundar sig på iakttagelser som redovisas i avsnitt 2.1 och 2.2.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Revisionen konstaterar att nämndens verksamhetsmässiga resultat för 2019 är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Nämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundas på granskning av nämndens redovisning i verksamhetsberättelsen vad gäller måluppfyllelse samt på övriga granskningar som genomförts under året.

Nämndens verksamhetsberättelse bedöms ge en rättvisande bild av det verksamhetsmässiga resultatet. Nämnden har avrapporterat resultat av beslutade mål. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse.

I verksamhetsberättelsen redovisar nämnden att den bidrar till att uppfylla fullmäktiges tre inriktningsmål. Nämnden bedömer att tio av kommunfullmäktiges tolv mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Två av verksamhetsmålen redovisas som delvis uppfyllda enligt nämndens bedömning. Ett av dessa mål berör nämndens kärnverksamhet.

Nämnden bedömer att målet *Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov*, uppfylls delvis. Årsmålen uppnås för en av nio indikatorer tillhörande målet. Samtliga indikatorer avseende markanvisningar har inte uppfyllts, t.ex. hyresrätter och bostäder i trähus. Även årsmålen för indikatorer avseende antal påbörjade bostäder uppnås inte (med undantag för studentbostäder). Vid jämförelse med 2018 har utfallet avseende antal markanvisade bostäder ökat med 2 075 bostäder medan antal påbörjade bostäder minskat med 226. Sett ur ett femårigt perspektiv kan det konstateras att antalet markanvisade bostäder har varierat mellan åren. Se tabell nedan.

Antal markanvisade bostäder för åren 2015-2019.

Indikator	Utfall 2019	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016	Utfall 2015
Antal markanvisade bostäder	8 479	6 404	8 651	10 616	8 181

Nämnden uppger att målet inte uppnås p.g.a. att det råder fortsatt osäkerhet avseende konjunkturen för bostadsbyggande. Under året

har marknadsförändringarna inneburit omtag i ett flertal projekt. Detta har bl.a. medfört ändrade förutsättningar för markförvärv, omställning från bostadsrätter till hyresrätter och byte av byggaktör. Byggaktörers incitament att driva planprojekt framåt i hög takt har i vissa fall minskat. Exploateringskontoret har tillsammans med stadsbyggnadskontoret bl.a. tagit initiativ till ökad samverkan med byggaktörer. Detta har enligt nämnden medfört tillämpning av nya modeller och arbetssätt som t.ex. planläggning av mark före markanvisning i syfte att öka antalet bostäder i godkända/antagna detaljplaner.

Målet om att *Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser* uppnås delvis enligt nämndens bedömning. Detta beror på att indikatorerna om nämndens budgetföljsamhet uppvisar ett utfall på 96,7 procent. Årsmålen för indikatorerna är 100 procent. Detta är en försämring i jämförelse med föregående år då utfallet var 103,9 procent. Se avsnitt 2.2.1 *Driftverksamhet* för mer information.

Revisionens granskning visar att det finns grunder för nämndens målbedömning.

2.2 Ekonomiskt resultat

2.2.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2019:

Driftverksamhet (mkr)	Budget 2019	Bokslut 2019			Budget- avvikelse 2018
		Utfall	Avvikelse		
Kostnader	-1 366,6	1 459,4	-92,8	-6,8%	-49,9
varav kapital- kostnader	-1 245,0	1 249,8	-4,8	-0,4%	-12,9
Intäkter	2 664,2	2 714,7	50,5	1,9%	95,4
Verksamhetens nettointäkter	1 297,6	1 255,3	-42,3	-3,3%	45,5

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med -42,3 mnkr i förhållande till budgeten. Nämnden bedöms inte helt ha bedrivit verksamheten ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Fullmäktiges mål om budgetföljsamhet har därmed inte uppnåtts.

Avvikelsen mellan budget och utfall beror i huvudsak på två orsaker, enligt nämndens redovisning. Nämnden redovisar ökade kostnader p.g.a. nedsättning av tomträttsavgäld om 20 mnkr i en förlikningsöverenskommelse med en tomträttsinnehavare. Vidare anger

nämnden minskade markförvaltningsintäkter om 20,8 mnkr till följd av senarelagda domar avseende höjd avgäld.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.2.2 Investeringsverksamhet

Investeringsverksamhet (mnkr)	Budget 2019	Bokslut 2019		Budget-avvikelse 2018
		Utfall	Avvikelse	
Utgifter	-4 011,1	4 159,8	-148,7	-51,6
Inkomster	450,0	881,9	431,9	241,4
Nettoutgifter	-3 561,1	3 277,9	283,2	189,9

Nämndens utfall för investeringsverksamheten avviker med 283,2 mnkr i förhållande till budget, d.v.s. 8 procent i förhållande till budget om 3 561,1 mnkr. Utgifterna har ökat med 148,7 mnkr och inkomsterna har ökat med 431,9 mnkr. Trots detta uppger nämnden att flera projekt har drabbats av förskjutningar av utgifter, vilket i sin tur har medfört förskjutningar av inkomster. Enligt nämndens redovisning råder större förskjutningar bl.a. inom projekten Årsta-fältet, Norra Djurgårdsstaden, Söderstaden och Nordvästra Kungsholmen.

Avvikelsen för investeringsverksamheten beror på att nämnden i sina generella justeringar prognostiserat för ännu fler förskjutningar än det totala utfallet. En generell justering i nämndens investeringsplan och prognos genomförs av exploateringskontoret utifrån samtliga investeringsprojekt. Den fungerar som en samlad korrigeringsfaktor utifrån prognosticerade utgifter och inkomster för alla enskilda investeringsprojekt. Det finns ingen exakt beräkning som kontoret utgår från vid tillämpning av den generella justeringen. Värdet fastställs av kontoret utifrån historiska differenser som har uppstått mellan prognos och utfall som investeringsverksamheten uppvisat tidigare år.

Nämnden har förklarat avvikelserna inom investeringsverksamheten på ett inte helt tillfredsställande sätt. Revisionen anser att nämnden behöver utveckla analyserna och kommentarerna till avvikelser i tertialrapporteringar, vilket revisionen har påpekat tidigare år. Detta eftersom det inte framgår tydligt varför det har skett avvikelser i förhållande till investeringsplanen.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas en granskning av nämndens interna kontroll. Av granskningen framgår bl.a. i vilken utsträckning den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Vidare om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten inte har varit helt tillräcklig. Av revisionskontorets granskningar framgår att nämnden behöver utveckla arbetet vad gäller dataskyddsförordningen, markanvisningar, investeringsverksamheten och konsultanvändning.

Avseende dataskyddsförordningen behöver bl.a. styrning och uppföljning av arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen utvecklas. Nämnden måste också säkerställa att stadens markanvisningspolicy följs. Vidare behöver nämnden förbättra och utveckla prognoser för investeringsverksamheten. Beträffande konsultanvändning bör nämnden bl.a. säkerställa att upprättande av avtal sker vid konsultinköp.

Nämnden har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter. I revisionens granskning av delegationsordningen framgår dock att nämndens fördelning av ansvar och befogenheter inte är tillräckligt tydlig.

Det finns riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs. I granskningen av nämndens arbete med dataskyddsförordningen framkommer dock att delar av förordningen inte efterlevs.

Nämnden genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i sin internkontrollplan fastställt åtgärder som ska hantera prioriterade risker. Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp fortlöpande och de avvikelser som påträffats har dokumenterats. Uppföljning av internkontrollplanen för 2019 redovisas kortfattat i bilaga till verksamhetsberättelsen.

Det förekommer dock att riskområden i internkontrollplanen inte är tydligt preciserade, vilket kan försvåra uppföljningen av planen.

Exempel på detta är riskområdena *exploateringsprocessen, kommunikation* och *medborgardialog*. Det finns också några exempel där nämnden inte har angivit tydligt definierade åtgärder. Detta gäller bl.a. nämndens kontroller av *kommunikationsplan* samt *säkerställande av att arbete med medborgardialog fortgår*.

Nämnden har en tillfredsställande uppföljningsstruktur. Granskning av nämndens delegationsordning och uppföljningar av markanvisningsbeslut visar dock på utvecklingsområden vad gäller systematisk uppföljning.

Rapporteringen ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi. Nämnden bör dock utveckla analyser och kommentarer vid jämförelse mellan budget och utfall i tertialrapporteringar beträffande investeringsverksamheten.

Nämnden har system och rutiner för uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra. I granskningen av nämndens konsultanvändning framkommer dock att nämnden bör säkerställa att upprättande av avtal sker vid konsultinköp.

Nämndens prognossäkerhet avseende investeringsverksamheten i samband med tertialrapport 2 och månadsrapport per november har varit bristfällig gällande nämndens inkomster. Avvikelsen mellan den prognos som lämnades i tertialrapport 2 och i månadsrapporten för november och utfallet vid bokslutet blev 283,2 mnkr (8 procent). Utgifterna ökade med 148,7 mnkr (3,7 procent) och inkomsterna ökade med 431,9 mnkr (96 procent). Utfallet beror på att nämnden i sina generella justeringar prognostiserade för ännu fler förskjutningar än vad det totala utfallet blev. Nämnden behöver förbättra och utveckla prognossäkerheten för investeringsverksamheten.

Kontoret anser att det är svårt att prognostisera nämndens investeringsverksamhet för ett kalenderår. Särskilt eftersom investeringsprojekt i regel pågår i flera år och att kontoret handhar ca 600-700 projekt per år. Enligt kontoret är det svårt att hantera och bedöma värdet av den informationsmängd som finns i enskilda investeringsprojekt om t.ex. siffror och kommentarer om den ekonomiska utvecklingen.

Under året har revisionen granskat bl.a. dataskyddsförordningen (GDPR), uppföljning av markanvisningsbeslut, konsultanvändning och delegationsordning. Genomförda granskningar redovisas mer ingående i bilaga 1.

4. Räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens räkenskaper är rättvisande, upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följer god redovisningssed. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på övriga granskningar som genomförts under året.

Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vidare vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

5. Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionen gör årligen uppföljningar för att bedöma om nämnden har vidtagit åtgärder utifrån tidigare lämnade rekommendationer. Rekommendationer som följts upp under 2019 redovisas i bilaga 2.

Uppföljning visar att nämnden delvis har vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. Det är angeläget att nämnden i större omfattning åtgärdar de brister som revisorerna framfört. Bland annat har nämnden inte förbättrat redovisning av utförda kontroller av byggherrar inför markanvisningsbeslut. Vidare återstår att genomföra uppdatering av nuvarande delegationsordning.

Bilaga 1 - Årets granskningar

Granskningar under perioden april 2019- mars 2020

Intern kontroll

Implementering av dataskyddsförordningen (GDPR)

Revisionskontoret har genomfört en granskning av stadens följsamhet till dataskyddsförordningen. Syftet med granskningen har varit att bedöma hur implementeringen av förordningen har genomförts. Granskningen har omfattat stadens nämnder och kommunstyrelsen.

Granskningen har visat att nämndens arbete med personuppgiftshanteringar inte är helt tillräckligt. Arbete kvarstår innan nämnden efterlever dataskyddsförordningen. I granskningen har det framkommit att nämnden har utsett ett dataskyddsombud och anmält denne till Datainspektionen. Vidare arbetar förvaltningen inte regelbundet och systematiskt med inventering av personuppgiftsbehandlingar. Förvaltningen har inte informationsklassat alla sina informationstillgångar.

Nämndens styrning och uppföljning avseende arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen måste förbättras. Vidare rekommenderar revisionskontoret att nämnden informationsklassar alla sina informationstillgångar samt regelbundet och systematiskt inventerar sina personuppgiftsbehandlingar.

Uppföljning av markanvisningar

En granskning har genomförts om nämnden regelbundet och systematiskt följer upp markanvisningsbeslut. Vidare om nämnden förlänger och återtar markanvisningar i enlighet med stadens markanvisningspolicy.

Den sammanfattande bedömningen är att det är angeläget att exploateringsnämnden säkerställer att markanvisningsbesluten följs upp i enlighet med stadens budget och markanvisningspolicy som fullmäktige beslutat.

Granskningen visar att det inte har utarbetats en överenskommelse om exploatering, förlängning eller återtagande inom två år från markanvisningsbeslutet i mer än hälften av fallen. Det finns inte en tillräcklig systematik i att kontinuerligt följa upp markanvisningsbeslu-

ten och att avstämning genomförs mellan enhetschef och projektledare. Det sker ingen dokumentation specifikt om kontorets uppföljningar av markanvisningsbeslut. Av verifieringen framgår i ett fall att kontoret inte valt att utgå från utgångspunkterna i stadens markanvisningspolicy när det gäller tillvägagångssätt att agera inom två år från markanvisningsbeslut. Det framgår också att återkopplingen till nämnden bör utvecklas. Det framkommer varken i markanvisningspolicyn eller i delegationsordningen om beslut om återtagande ska tas av nämnden eller kontoret.

Revisionskontoret rekommenderar att nämnden måste säkerställa att stadens markanvisningspolicy följs. Vidare rekommenderas nämnden att den måste utarbeta rutiner för att säkerställa att samtliga markanvisningsbeslut följs upp inom 2 år. Slutligen rekommenderas nämnden att förtydliga vem som fattar beslut om återtagande av markanvisningsbeslut.

Delegationsordning

En granskning har genomförts av om nämndens delegationsordning och återrapportering överensstämmer med kommunallagens bestämmelser. Granskningen har avgränsats till:

- om det är tydligt hur beslut ska fattas inom nämndens ansvarsområde
- om anmälan av granskade beslut sker enligt kommunallagens bestämmelser
- nämndens interna kontroll avseende delegationsbeslut

Den sammantagna bedömningen är att nämndens delegationsordning och återrapportering delvis överensstämmer med kommunallagens bestämmelser.

Det är inte tillräckligt tydligt hur granskade beslut fattas inom nämndens ansvarsområde. Beslut fattas av rätt delegat men nämndens fördelning av ansvar och befogenheter är inte tillräckligt tydlig. Delegationsordningen är inte aktuell då det förekommer felaktig hänvisning till lagrum och benämning av yrkestitel som inte längre används av kontoret. Delegationsordningen bör därför uppdateras. Besluten enligt delegationsordning har anmälts till nämnden. Revisionskontoret kan konstatera att beslut om tjänsteresor har godkänts samma dag som resan genomfördes eller efter avslutad tjänsteresa i några fall. I nämndens delegationsordning framkommer att beslut genom delegering ska anmälas till nämnden vid nästkommande sammanträde. Det kan förekomma viss fördröjning från bes-

lut till anmälan till nämnden. Revisionskontoret konstaterar att delegationsbesluten har anmälts längre i tid än nästkommande möten i en del fall. Det sker ingen systematisk uppföljning av att beslutsfattandet följer den beslutsordning som gäller enligt delegationsordningen. Det finns heller ingen systematisk uppföljning av att alla beslut anmäls enligt delegationsordningen.

Revisionskontoret rekommenderar nämnden att uppdatera gällande delegationsordning. Vidare bör nämnden genomföra uppföljning och kontroll av beslut fattade med stöd av delegation från nämnden. Nämnden bör också utveckla former för att säkerställa att delegationsbeslut anmäls i enlighet med kommunallagens bestämmelser.

Konsultanvändning

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om nämnden styr, kontrollerar och följer upp användning av konsultinsatser i verksamheten.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att nämndens styrning, kontroll och uppföljning av användning av konsultinsatser i verksamheten kan utvecklas ytterligare.

Kontoret har ett antal olika styrdokument om inköp och upphandlingar av konsulttjänster. Främst är dessa inriktade mot tekniska konsulter eftersom större delen av kontorets konsultinköp sker inom detta område. Kontoret har dokumenterade rutiner som ska säkerställa att avtal och ramavtal efterlevs vid uppföljning och utvärdering. Utvärdering av konsultinsatserna beträffande ekonomi, kvalitet och tidsåtgång genomförs.

Verifieringen av nämndens konsultanvändning visar bl.a. att det i sex fall saknas avtal med berörd leverantör. I två av fallen framgår inte om timpriset på fakturorna är i enlighet med gällande avtal. Beträffande bifogad timdagbok för fakturerad tid saknas sådana i elva fall.

Revisionskontoret rekommenderar nämnden att säkerställa att avtal upprättas vid inköp av konsultinsatser. Vidare rekommenderas nämnden att i större utsträckning säkerställa att det sker avstämningar mellan avtal och fakturor vid konsultanvändning.

Behörighets- och attesthantering i ekonomisystemet

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen avseende behörighets- och attesthantering i ekonomisystemet Agresso.

Den sammanfattande bedömningen är att nämndens hantering av behörigheter och attester i ekonomisystemet är tillräcklig.

Granskningen av behörighetshanteringen visar bl.a. att det finns behörighetsblanketter för registrerade behörigheter och att dessa är undertecknade av behöriga. Vidare framgår det i granskningen att det inte finns några otillåtna rollkombinationer bland förvaltningens samtliga behörigheter.

Granskningen av attesthanteringen visar bl.a. att det finns en aktuell attestförteckning som är undertecknad av förvaltningschef. Det finns attestkort för förvaltningschefen samt namnteckningsprov för samtliga attestanter. Vid granskningstillfället kunde dock, utifrån erhållna underlag, inte verifieras att aktuell attestförteckning var undertecknad av förvaltningschefen. Vid en uppföljning i samband med årsbokslutet bedöms bristen vara åtgärdad.

Uppföljning och kontroll i intäktprocessen

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen i intäktprocessen avseende friköp av mark.

Den sammanfattande bedömningen är att nämndens uppföljning och kontroll av intäktprocessen beträffande friköp av mark är tillräcklig.

Granskningen visar bl.a. att det finns dokumenterade regler, rutiner och ansvarsfördelning avseende fakturering och utifrån genomförd verifiering noteras inga väsentliga avvikelser.

Uppföljning och kontroll av lönehantering

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen avseende hantering av personalkostnader och löneutbetalningar.

Den sammanfattande bedömningen är att nämndens lönehantering är tillräcklig.

Granskningen visar att förvaltningen använder sig av elektronisk attest på löneutbetalningslistorna i IT-systemet LISA självservice. Om ingen signering sker utbetalas lönen ändå. Om signering inte

skett inom åtta dagar går den vidare till överordnad chef. Genomförd processgenomgång av fem flöden visar inte på några avvikelser. Genomgången har omfattat kontroll av att anställningsavtal finns, korrekt löneökning registrerats samt att korrekt lön utbetalats.

Momshantering

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen avseende momshantering.

Den sammanfattande bedömningen är att nämndens momshantering är tillräcklig.

Granskningen visar att förvaltningen har en uppföljande kontroll för att säkerställa att avdrag för moms sker med korrekt belopp för kostnader där avdragsbegränsningar råder samt för verifikationer med avvikande momsbelopp. Genomförda stickprovskontroller utifrån 15 fakturor för ingående moms och 15 fakturor för utgående moms visar inte på några avvikelser. In- och utgående moms redovisas med rätt belopp.

Uppföljning och kontroll av inköp

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen i inköpsprocessen samt följa upp användningen av stadens inköpssystem.

Den sammanfattande bedömningen är att nämndens uppföljning och kontroll av inköp är tillräcklig och att användning av stadens inköpssystem kan utvecklas.

Verifiering av 5 leverantörer och 15 fakturor visar inte på några väsentliga avvikelser. Vid granskningstillfället kunde dock, utifrån erhållna underlag, inte verifieras att attestanter säkerställt att leverantörer fakturerar korrekta priser. Vid en uppföljning i samband med årsbokslutet bedöms bristerna åtgärdade.

När det gäller inköpssystemet är det nämndens ansvar att säkerställa att stadens inköpssystem används så långt som möjligt enligt stadens riktlinjer. Vidare att inköp från leverantörer som är anslutna till e-handel genomförs i inköpssystemet. För perioden januari-december uppgick förvaltningens systemutnyttjande i inköpssystemet till 66 procent, vilket är 14 procentenheter lägre än årsmålet. Nämnden rekommenderas att säkerställa att stadens inköpssystem används i högre utsträckning.

Exploateringsprocessen

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen i exploateringsprocessen.

Den sammanfattande bedömningen är att nämndens exploateringsprocess inte är helt tillräcklig.

Granskningen visar att det finns utarbetade rutiner för att särskilja på omkostnader inom exploatering och investeringsutgifter avseende allmän platsmark och att klassificering görs i enlighet med god sed. Av granskningen framkommer dock att det finns risk för avsteg från matchningsprincipen genom att alla prognostiserade kostnader hänförliga till delprojektet inte tas med i värderegleringen i samband med försäljningen.

Nämnden rekommenderas säkerställa att det finns väl dokumenterade och adekvata rutiner för löpande uppdatering av prognoser avseende exploateringskostnader. Detta för att säkerställa rättvisande redovisning inom större exploateringsprojekt med flera delförsäljningar under en längre tidsperiod.

Vidare rekommenderas nämnden uppdatera förvaltningens lokala styrande och stödjande dokument med hänvisning till lagstiftning och god sed. Nämnden rekommenderas säkerställa att förvaltningen, inför delårsbokslutet, vid behov gör retroaktiva avskrivningar avseende projekt som har avslutats och eftersläpar med avskrivningar. Vidare rekommenderas nämnden säkerställa att förvaltningen bevakar tidpunkten för när intäkter och kostnader redovisas vid försäljning av fastigheter i avsikt att säkerställa att kravet på matchningsprincip efterlevs. Nämnden rekommenderas också att säkerställa att värdereglering görs samtidigt (samma period) som intäktsredovisning avseende exploateringsprojekt.

Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer

Årlig och fördjupad granskning

Års- rapport	Rekommendation	Vidtagit åtgär- der			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
ÅR 2017	Markanvisningspolicy och tomträttsavgälder Nämnden bör säkerställa att kraven i markanvisningspolicyen samt rutinen för markanvisningsbeslut redovisas i beslutsunderlagen vid markanvisningsbeslut. Detta utifrån tydliggörande av bl.a. vald förfarandeform, motiv till vald förfarandeform samt giltighetstid för beslutad markanvisning.			X	Kontorets mallar ska ändras så att dessa uppgifter tydligare ska framgå.
ÅR 2017	Markanvisningspolicy och tomträttsavgälder Nämnden bör besluta om styrdokument för avgäldsfrihet, där bl.a. principer och beräkningsmodell framgår tydligt.			X	Nämnden avser inte att besluta om styrdokument för avgäldsfrihet, Kontoret anser att frågan om avgäldsfrihet inte är av principiell betydelse. Detta eftersom det snarare handlar om nedsättning av avgälder under en begränsad tid än om avgäldsfrihet.
ÅR 2017	Utvärderingar av exploateringsprojekt i stadsbyggnadsprocessen Exploateringsnämnden i samverkan med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden måste se till att erfarenhetsåterföring sker på det sätt som bestämts i Ledstången.		X		Inom ramen för Exploateringshandboken har en mall för erfarenhetsåterföring lagts in. Det finns dock inga dokumenterade genomförda erfarenhetsåterföringar inlagda i handboken.
ÅR 2017	Utvärderingar av exploateringsprojekt i stadsbyggnadsprocessen Exploateringsnämnden i samverkan med stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden bör utveckla arbetet med att ta tillvara på erfarenheterna i genomförda exploateringsprojekt, t.ex. genom löpande erfarenhetsåterföringar.	X			Så kallade erfarenhetsträffar har införts under 2019 där medarbetarna i projekten bjuds in att diskutera en specifik fråga att byta erfarenheter kring. Under året har ledningar, skyfall och grönstrukturfrågor varit teman på erfarenhetsträffarna. Det sker också löpande erfarenhetsåterföringar i projekten. Exempelvis sker en erfarenhetsåterföring i slutet av planeringsfasen i projektet innan genomförandebeslutet ska tas.
ÅR 2017	Delegationsordning Nämnden behöver uppdatera delegationsordningen.		X		Delegationsordningen är inte aktuell då det förekommer felaktig hänvisning till lagrum och benämning av yrkestitel som inte längre används av kontoret. Kontoret har under 2019 bedrivit ett arbete med att uppdatera delegationsordningen. Enligt uppgift kommer nämnden att besluta om en ny delegationsordning vid inledningen av vårterminen 2020.
ÅR 2017	Delegationsordning Nämnden bör genomföra uppföljning och kontroll av beslut fattade med stöd av delegation från nämnden.			X	Det sker ingen systematisk uppföljning av att beslutsfattandet följer den beslutsordning som gäller enligt delegationsordningen. Det finns heller ingen systematisk uppföljning av att alla beslut anmäls enligt delegationsordningen. Därmed kvarstår rekommendationen.

Års- rapport	Rekommendation	Vidtagit åtgär- der			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
ÅR 2017	Exploateringsprocessen/ anläggningstillgångar Nämnden bör genomföra retroaktiva avskrivningar avseende projekt som har avslutats och eftersläpar med avskrivningar.		X		Rutinen är att när en anläggning/fastighet är såld, ändras status till "färdigställt projekt" av controller. Central controller tar varje månad ut en rapport för att fånga upp dessa "färdigställda projekt" och aktiverar dessa. Kontoret har valt att tillämpa en gräns om 500 tkr för omedelbar aktivering. Det sker dock löpande behov av tilläggsaktiveringar på småbelopp. Controller sker om det kommer komma ytterligare behov av tilläggsaktiveringar samt när i tiden dessa kommer att ske. Detta för att kunna bedöma om kontoret eventuellt bör invänta dessa tillägg. Inför varje tertial och årsbokslut tas en rapport ut över de projekt som inte har någon prognos framåt i tiden. Därefter sker kontroll om dessa projekt ska aktiveras eller om de bara har pausats. Detta är en extra kontroll för att säkerställa att verksamheten inte missat att meddela detta. Nämnden har påbörjat ett arbete med att säkerställa aktivering av avslutade investeringsprojekt. Arbetet är dock inte slutfört men beräknas bli klart under 2020.
ÅR 2017	Exploateringsprocessen/ anläggningstillgångar Nämnden bör se över nuvarande rutin avseende tidpunkten för när intäkter och kostnader redovisas vid försäljning av fastigheter i avsikt att säkerställa att RKR:s rekommendation nr 2 och kravet på matchningsprincip efterlevs.		X		Enligt uppgift har kontoret nu säkerställt att det finns en backup för hantering att denna arbetsuppgift, dvs. att säkerställa att matchning av försäljningsintäkt och bokfört värde sker. Så fort inbetalning har skett och ekonomiafdelningen har erhållit Lantmäteriets protokoll så bokförs försäljningen. Detaljerad rutinbeskrivning för hanteringen är under framtagande. Uppföljande granskning visar att nämnden vidtagit åtgärder för identifierade avvikelser vid delåret 2019. Substansgranskning av ytterligare försäljningar visar att matchning av kostnader har gjorts utan anmärkning. Dock framkommer att nämnden fortfarande behöver stärka rutinen avseende kostnadsföring vid delförsäljningar i större exploateringsprojekt.
ÅR 2017	Oegentligheter och förtroendeskada Nämnden bör kartlägga och beakta risker i verksamheterna utifrån ett oegentlighets- och förtroendeskadligt perspektiv.		X		Förvaltningsövergripande analys avseende oegentligheter och korruption har genomförts och förebyggande åtgärder har upprättats. Arbetet har formaliserats i utbildningsinsatser för samtliga nyanställda samt kvartalsvisa genomgångar vid APT-möten. Vidare förmedlas stadens och SKR:s riktlinjer kring mutor och jäv till medarbetarna. Det saknas dock fortfarande anvisningar med förankring i förvaltningens specifika verksamhet och förutsättningar.
ÅR 2017	Diarietföring Nämnden bör uppdatera riktlinjerna för diarietföring.			X	Efter samråd med trafikkontorets enhet för arkiv och registratur, som även hanterar exploateringskontorets handlingar, beslutades att avvakta med att uppdatera kontorets riktlinjer för diarietföring. Detta eftersom en uppdatering av dokumentationshandboken pågår.
ÅR 2017	Diarietföring Nämnden bör införa rutiner för att säkerställa och följa upp att svaren på allmänhetens klagomål och synpunkter diarietförs samt att svarstiderna är i enlighet med förvaltningslagen.			X	Efter samråd med trafikkontorets enhet för arkiv och registratur, som även hanterar exploateringskontorets handlingar, beslutades att avvakta med att uppdatera kontorets riktlinjer för diarietföring. Detta eftersom en uppdatering av dokumentationshandboken pågår.
ÅR 2017	Uppbokningar på interimsfordringar Nämnden behöver säkerställa att det finns kompletta underlag till uppbokningarna på interimsfordringar för att en kontroll av periodiseringarna ska vara möjlig.	X			Genomförd bokslutsgranskning har inte påvisat några väsentliga avvikelser vid uppbokning av interimsfordringar.
ÅR 2017	Uppbokningar på interimsfordringar Nämnden behöver utveckla underlagen till de uppbokningar som görs på interimsfordringar. Av underlagen ska det tydligt	X			Genomförd bokslutsgranskning har inte påvisat några väsentliga avvikelser vid uppbokning av interimsfordringar.

Års- rapport	Rekommendation	Vidtagit åtgär- der			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
	framgå vad den avser, hur be- loppet beräknats, kopia på eller tydlig hänvisning till av- tal/leverantörsfaktura och skälet till uppbokningen.				
ÅR 2018	Markanvisningspolicyn och markanvisningsbeslut Nämnden bör generellt förbättra dokumentationen av de kontrol- ler och bedömningar av bygg- herren som ska ske enligt mar- kanvisningspolicyn. Av doku- mentationen bör det även framgå på vilket sätt kontoret beaktat de rekommendationer som har lämnats i de ekono- miska analysrapporterna.			X	Av revisionens granskning framkommer att det finns dokumente- rade kontroller på byggherrarnas ekonomiska ställning och kapa- citet. Utöver de ekonomiska kontrollerna ställs en mängd frågor in- för ett markanvisningsbeslut. Utifrån svaren och den information kontoret har i övrigt, görs bedömningar som tillsammans med den ekonomiska analysrapporten ger underlag för en sammanlagd be- dömning inför ett markanvisningsbeslut. Kontoret anser inte i dags- läget att nämnden bör förbättra dokumentationen ytterligare.
ÅR 2018	Markanvisningspolicyn och markanvisningsbeslut Nämnden bör i tjänsteutlåtanden inför markanvisningsbeslut tydligt redovisa om och vilka kontroller som har utförts av- seende byggherrarna.			X	Utöver de ekonomiska kontrollerna ställs en mängd frågor inför ett markanvisningsbeslut. Utifrån svaren och den information kontoret har i övrigt, görs bedömningar som tillsammans med den ekono- miska analysrapporten ger underlag för en sammanlagd bedöm- ning inför ett markanvisningsbeslut. Kontoret anser inte att dessa överbäranden bör redovisas i respektive tjänsteutlåtande.
ÅR 2018	Markanvisningspolicyn och markanvisningsbeslut Nämnden bör beakta behovet av aktuella och väsentliga upp- gifter om byggherrarna inför markanvisningsbeslut.		X		Under våren 2019 beslutade kontoret att göra en ny eller uppdate- rad ekonomisk prövning inför markanvisningsbeslut av alla bolag där den tidigare kontrollen var äldre än 2018-07-01. Detta för att säkerställa att rapporterna skulle vara aktuella bl.a. till följd av ut- vecklingen på marknaden. Kontoret har dock inte etablerat en rutin för att återkommande genomföra detta framöver.
ÅR 2018	Investeringsprognoser Nämnden behöver säkerställa att det löpande arbetet med budget och prognoser avseende investeringsverksamheten för- bättras.		X		Arbetet med att förbättra prognoser gällande investeringar, försälj- ningar samt drift är prioriterat. Ekonomiavdelningen/ekonomichefen ansvarar för processen och en arbetsgrupp har bildats som ska upprätta delaktiviteter med tidsplan. Rutiner och verktyg som kan förenkla och möjliggöra bättre prognoser ska tas fram och utbild- ning och information är viktiga delar i arbetet.
ÅR 2018	Intäktprocessen Nämnden bör revidera delega- tionsordningen så att det fram- går vem eller vilka som är behö- riga att besluta om makulering av fakturor.			X	Kontoret har under 2019 bedrivit ett arbete med att uppdatera dele- gationsordningen. Enligt uppgift kommer nämnden att besluta om en ny delegationsordning vid inledningen av vårterminen 2020. Därmed kvarstår rekommendationen.
ÅR 2018	Intäktprocessen Nämnden bör revidera delega- tionsordningen så att beloppssg- rans för nedskrivning av fordran tas bort. Detta eftersom alla nedskrivningar av fordran ska anmälas till nämnden enligt sta- dens regler.			X	Kontoret har under 2019 bedrivit ett arbete med att uppdatera dele- gationsordningen. Enligt uppgift kommer nämnden att besluta om en ny delegationsordning vid inledningen av vårterminen 2020. Därmed kvarstår rekommendationen.
ÅR 2019	Delegationsordning Nämnden bör utveckla former för att säkerställa att alla beslut som fattas med stöd av delega- tion anmäls på ett tillfredsstäl- lande sätt.				

Års- rapport	Rekommendation	Vidtagit åtgär- der			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
ÅR 2019	Inköpsprocessen Nämnden bör säkerställa att stadens inköpssystem används i högre utsträckning.				
ÅR 2019	Exploateringsprocessen/ anläggningstillgångar Nämnden bör säkerställa att det finns väl dokumenterade och adekvata rutiner för löpande uppdatering av prognoser avseende exploateringskostnader. Detta för att säkerställa rättvisande redovisning inom större exploateringsprojekt med flera delförsäljningar under en längre tidsperiod.				
ÅR 2019	Exploateringsprocessen/ anläggningstillgångar Nämnden bör uppdatera förvaltningens lokala styrande och stödjande dokument med hänvisning till lagstiftning och god sed.				
ÅR 2019	Exploateringsprocessen/ anläggningstillgångar Nämnden bör säkerställa att värderereglering görs samtidigt (samma period) som intäktsredovisning avseende exploateringsprojekt.				
ÅR 2019	Markanvisningsbeslut uppföljning Nämnden måste säkerställa att stadens markanvisningspolicy följs.				
ÅR 2019	Markanvisningsbeslut uppföljning Nämnden måste utarbeta rutiner för att säkerställa att samtliga markanvisningsbeslut följs upp inom 2 år.				
ÅR 2019	Markanvisningsbeslut uppföljning Nämnden behöver förtydliga vem som fattar beslut om återtagande av markanvisningsbeslut.				
ÅR 2019	Konsultanvändning Nämnden bör säkerställa att avtal upprättas vid inköp av konsultinsatser.				
ÅR 2019	Konsultanvändning Nämnden bör i större utsträckning säkerställa att det sker avstämningar mellan avtal och fakturor vid konsultanvändning.				

Års- rapport	Rekommendation	Vidtagit åtgär- der			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
ÅR 2019	Ekonomisk redovisning i tertialrapporteringar Nämnden bör utveckla analyser och kommentarer vid jämförelse mellan budget och utfall i tertialrapporteringar beträffande investeringsverksamheten.				

Revisionsprojekt

Revisions- projekt	Rekommendation	Vidtagit åtgär- der			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
Nr 1/2017	Bostadsbyggandet, stadsbyggnadsprocessen Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden bör i tidigt skede samplanera projekten för att säkra resurserna inom respektive bostadsprojekt. Det är viktigt att nämnderna säkerställer att bostadsprojekten planeras utifrån realistiska tidsplaner bl.a. för att få en bättre styrning i projekten.	X			För att säkra resurserna inom respektive bostadsprojekt samplaneras beslut i exploaterings- och stadsbyggnadsnämnderna i större utsträckning. Det finns ett pågående projekt på exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret som syftar till att utveckla samarbetet i ett tidigt skede inför markanvisning eller i samband med planstart. Uppdraget är att skapa förutsättningar för fler bostäder. Kontoren gör övergripande analyser av projektens potential och eventuella motstridiga intressen i tidiga skeden. Analyserna utgör underlag för nämndernas beslut om markanvisning respektive planstart. En utvecklad samordning av dessa tidiga bedömningar kan leda till ett mer resurseffektivt och lösningsorienterat arbetssätt. Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden arbetar tillsammans för att skapa förutsättningar för minst 70 000 nya bostäder fram till 2025. Arbetet sker i en gemensam genomförandegrupp med representanter från respektive förvaltningsledningsgrupp. För att säkra genomförandet sker även samarbete med övriga berörda nämnder och bolag. Arbetet inbegriper löpande uppföljning av alla bostadsprojekt i varje fas av stadsbyggnadsprocessen, från markanvisning fram till att projekten avslutas. Inom ramen för Exploateringshandboken har en normaltidplan för ett projekt tagits fram. Arbetet med att vidareutveckla denna fortsätter under 2020. I detta kommer även stadsbyggnadskontoret att delta.
Nr 3/2017	Dialogen med medborgare i projektet Nya Slussen Nämnden bör säkerställa att hanteringen av allmänna handlingar följer lagar och regler. Det gäller både handlingar som inkommer eller upprättas inom nämndens projekt och allmänna handlingar som genereras i projektets sociala medier.			X	Efter samråd med trafikkontorets enhet för arkiv och registratur, som även hanterar exploateringskontorets handlingar, beslutades att avvakta med att uppdatera kontorets riktlinjer för diarieföring. Detta eftersom en uppdatering av dokumentationshandboken pågår.
Nr 5/2019	Implementering av dataskyddsförordningen Nämnden utvecklar styrning och uppföljning av arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen.				

Revisions- projekt	Rekommendation	Vidtagit åtgär- der			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
Nr 5/2019	Implementering av dataskyddsförordningen Nämnden informationsklassar sina informationstillgångar.				
Nr 5/2019	Implementering av dataskyddsförordningen Nämnden regelbundet och systematiskt inventerar sina personuppgiftsbehandlings.				

Bilaga 3 – Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden/styrelsen har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden/styrelsen:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Bedömning:

<i>Tillfredsställande</i>	Bedömningskriterier är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser.
<i>Inte helt tillfredsställande</i>	Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Det finns brister som måste åtgärdas.
<i>Inte tillfredsställande</i>	Bedömningskriterier bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som måste åtgärdas omgående.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd/styrelse, förvaltnings- eller bolagsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden/styrelsen:

- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför riskanalyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås. Nämnden/styrelsen har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning:

Tillräcklig

Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser.

Inte helt tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Det finns brister som måste åtgärdas.

Inte tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som måste åtgärdas omgående.

Räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

Bedömningskriterier

Nämndens:

- Redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning.
- Räkenskaper är upprättade enligt lagstiftning och god redovisningssed.

Bedömning:

Rättvisande

Bedömningsmålen är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser.

Inte rättvisande

Väsentliga brister finns som måste åtgärdas.